

ГОЛОДОМОР 1932–1933 РОКІВ: УРОКИ ІСТОРІЇ

Володимир МЕЛЬНИК

Ректор Львівського національного університету
імені Івана Франка

Голодомор 1932–1933 років – геноцид української нації, скоєний радянським тоталітарним режимом на чолі з Йосифом Сталіним шляхом штучно організованого масового голоду в охоплених колективізацію українських селах. Цей злочин Москва здійснювала з метою упокорити українців, остаточно ліквідувати спротив режиму. Результатом Голодомору стали мільйони невинних жертв, які радянська влада ретельно приховувала. Комуністичний режим ужив заходів, щоб стерти пам'ять про вбивство українців, понад півстоліття про моторошні події 1932–1933 років забороняли навіть згадувати, але пам'ять народу є незнищеною. Ми не забули, ми пам'ятаємо, ми відновлюємо історію про ті трагічні події. Таку мету, зокрема, ставить перед собою й Львівський національний університет імені Івана Франка, який виступив співорганізатором Науково-практичної конференції “90-ті роковини. Історія геноциду” (Київ, 23 листопада 2023 року). Показово, що термін “геноцид” впровадив у міжнародне право саме випускник правничого факультету Львівського університету, авторитетний юрист Рафал Лемкін. Він був першим фахівцем в галузі міжнародного права, хто визначив злочини сталінського комуністичного режиму проти українців як геноцид в контексті міжнародного права.

Голодомор в Україні 1932–1933 років не був випадковим явищем природного чи соціального походження. “Смерть через голод” стала покаранням українців за їхній спротив колективізації сільського господарства, несприйняття радянської системи господарювання, а що головне – небажання перебувати під владою Москви. Це покарання здійснювалося шляхом знищення носіїв української культури, мови, традицій, менталітету. Шляхом штучно організованого голоду радянська влада намагалася вирішити т. зв. “українську проблему”. В Україні від голоду щохвилини вмирало 17 людей, 1 400 – щогодини, понад 30 тисяч – щодня... За антиукраїнською спрямованістю та масштабом, Голодомор 1932–1933 років виявився найжахливішою зброєю масового знищення та поневолення населення України. Наслідком злочину геноциду, окрім фізичного вбивства мільйонів людей, стало руйнування традиційного українського устрою життя.

Сьогодні російський агресор знову чинить геноцид на тимчасово окупованих українських землях: знищує українські міста і села, українську мову, культуру та ідентичність, вбиває українців. Війни й геноциди повторюються завдяки безпам'ятству і безкарності за вчинені злочини. Непокаране зло повертається, а незасуджені злочини мають здатність повторюватися. Тому, історія Голодомору є невід'ємною частиною національної пам'яті українського народу.

Історія Голодомору 1932–1933 років демонструє українцям і всьому світові, що може трапитися з народом, у якого немає своєї держави й армії. Власне, одна з причин, чому ми не здалися сьогодні, дали відсіч сильнішому противнику і здивували весь світ хоробрістю – це наша пам'ять про минуле, український дух, звитяжність нашого народу.

Слава Україні! Героям слава!